Sporočilo Združenja svetov delavcev Slovenije (ZSDS) za javnost:

Podpora predlagani noveli ZSDU in predlog za razpustitev Sveta Vlade RS za korporativno upravljanje

Združenje svetov delavcev Slovenije izraža polno podporo predlogu novele Zakona o sodelovanju delavcev pri upravljanju (ZSDU-C), ki jo je dne 13. 2. 2026 v Državni zbor vložila Poslanska skupina Levice, ter poziva poslance, naj jo – najmanj zaradi nujne uresničitve odločb Ustavnega sodišča o obvezni uzakonitvi soupravljanju tudi v zavodih – sprejmejo po skrajšanem postopku še v tem mandatu. Hkrati Vladi RS predlaga razpustitev sedanjega Sveta za korporativno upravljanje, ki je po oceni ZSDS zaradi svoje funkcijske (namesto strokovne) sestave neustrezen za usmerjanje razvoja delavske participacije in s svojimi izrazito neoliberalnimi stališči povzroča resno družbenorazvojno škodo.

Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju iz leta 1993 je po 33 letih veljavnosti zdaj že urgentno potreben temeljite vsebinske prenove in modernizacije zaradi nujne uskladitve konkretnih participacijskih pravic in mehanizmov z **novo družbenoekonomsko realnostjo 21. stoletja kot »ere znanja«**. Fenomena eksponentno naraščajočega produkcijskega pomena neopredmetenega intelektualnega kapitala, katerega nosilci so zaposleni, namreč sistemsko ni več mogoče ignorirati. Če je bilo še pred 50 leti razmerje med opredmetenimi/materialnimi in neopredmetenimi sredstvi oziroma med finančnim in intelektualnim kapitalom znotraj tržne vrednosti podjetij približno 83 % : 17 %, je danes v najrazvitejših gospodarstvih (po podatkih za 500 največjih ameriških javnih družb) že **dobesedno obrnjeno na glavo, tj. 90 % : 10 % v korist intelektualnega kapitala**. Kar vsekakor pomeni naravnost tektonske strukturne premike v razmerjih med temeljnimi produkcijskimi dejavniki glede njihovega produkcijskega pomena.

Tržno implicirana vrednost neopredmetenih produkcijskih virov, ki tvorijo intelektualni kapital, torej danes praviloma bistveno presega knjigovodsko evidentirani finančni kapital podjetij. **Elementarna logika kapitalizma** pa je seveda jasna: če sodobna ekonomska teorija intelektualnemu kapitalu podjetij nesporno priznava status kapitala v pravem pomenu te besede, potem bi bilo treba načeloma njegovim nosilcem, to je zaposlenim, sistemsko priznati tudi sorazmeren, najmanj enakopraven del korporacijskih pravic. Kljub temu pa celoten institucionalni sistem korporacijskega upravljanja in razdelitve poslovnih rezultatov še vedno temelji izključno na lastništvu nad finančnim kapitalom in na arhaični /neo/klasični doktrini absolutnega korporativnega **»primata delničarjev« (*shareholder primacy*) in njihovih interesov**. Kar je v očitnem neskladju z opisano produkcijsko realnostjo in zahteva nujne sistemske spremembe v smeri sodobnega deležniškega modela korporacijskega upravljanja, v katerem ima eno osrednjih vlog tudi visoko razvit sistem delavskega soupravljanja.

Iz povedanega namreč sledi, da sta enakopravno soupravljanje in udeležba delavcev pri dobičku podjetij danes že postali nesporni **»ekonomski pravici« zaposlenih**, ki bi ju moralo

priznati tudi veljavno pravo. In da neoliberalistična korporacijska teorija o primatu interesov delničarjev/družbenikov, katere etablirana promotorja sta v Sloveniji predvsem Združenje nadzornikov Slovenije (ZNS) in Svet Vlade RS za korporativno upravljanje, v drugi polovici 30-ih let 21. stoletja nima več **popolnoma nobene ekonomske ali filozofske podlage**. Nasprotno, gre za sistemski in - zaradi izrazito demotivacijskih učinkov na nosilce intelektualnega kapitala kot ključnega produkcijskega dejavnika sedanjosti in prihodnosti - tudi ekonomski anahronizem, ki sodi le še v arhive ekonomske zgodovine.

Predmetna novela ZSDU, ki jo je prvotno sicer pripravilo Ministrstvo za delo kot predlog »vladnega zakona«, je po svoji vsebini kajpak **še zelo daleč od kakega poskusa dejanskega sistemskega izenačevanja** upravljavskih pravic zaposlenih s pravicami delničarjev oziroma družbenikov. Omejuje se namreč zgolj na nekaj resnično najbolj nujnih sistemskih korektur za »izboljšanje učinkovitosti« veljavnega modela soupravljanja brez kake bistvene širitve pravic delavskih predstavnikov.

Vendar pa je bilo za aktualni Svet Vlade RS za korporativno upravljanje (*opomba: sestavljajo ga, kot rečeno, člani »po funkciji«, ne po strokovni usposobljenosti, konkretno predstavniki SDH, Ljubljanske borze, Banke Slovenije, treh državnih agencij, MGTŠ, MF, ZNS, UL, in GZS, deluje pa v okviru MGTŠ - Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport pod vodstvom državnega sekretarja na tem ministrstvu*) **celo tudi to očitno preveč** V svojem mnenju, ki pa ga je nato z vsemi v njem zapisanimi eklatantnimi strokovnimi nesmisli vred žal povsem nekritično povzelo tudi MGTŠ, je namreč to novelo povsem politično-arbitrarno označil kot ***a priori* nedopusten in škodljiv poseg v pravice družbenikov - vlagateljev (finančnega) kapitala**. Če naj bi torej to famozno mnenje, ki je seveda predmetno novelo kot morebitni »vladni zakon« povsem zablokiralo že v fazi medresorskega usklajevanja, predstavljalo **vodnik razvoja korporativnega /so/upravljanja za 21. stoletje**, s tem pa tudi zasnovo dolgoročnega družbenoekonomskega razvojnega modela, se nam po mnenju ZSDS v Sloveniji žal zelo slabo piše.

Datum: 18. 2. 2026

Predsednik ZSDS
Vladimir Šega

ZDRUŽENJE SVETOV DELAVCEV SLOVENIJE

P.s.:

Za morebitne dodate informacije smo vam na voljo na tel. številki ali e-mail naslovu:

- Vladimir Šega: (031) 661 343; segavlado@gmail.com.

Priloge:

- *Mnenje MGTŠ z dne 1. 12. 2005 o predlogu novele ZSDU (dostopno na: https://www.delavska-participacija.com/wp-content/uploads/2025/12/Mnenje-MGT%C5%A0_Novela-ZSDU.pdf)*
- *Analiza »pamfleta« Združenja nadzornikov Slovenije zoper novelo ZSDU-C (dostopno na: https://www.delavska-participacija.com/wp-content/uploads/2025/12/Analiza-in-opredelitve-ZSDS-do-odziva-ZNS-na-predlog-novele-ZSDU-C.pdf)*